

తెగలూ హగలూ తెగని మణిపూర్ సమస్య!

ఎదో ఒక తత్వంలేని రాజకీయమే లేదు. అది సంకుచితమైతే వాలా ఇభ్యంది. ఇక అది మతం, తెగ ఖట్టూ కిరిగేరైతే మరింత ఇభ్యంది. ఆ ఇభ్యంది తేసే అన్ధర్థం ఇంతని చేపులేం. మణిపూర్ హింసాకాండును ఈ కోణం నుంచి చూసేనే అర్థం చేసుకోగలి. మతం, ప్రాంతం, తెగ వూడిగా రాజకీయాలను నడవటం నిష్పత్తి చెలగాటమనఊనికి దశాబ్దాలుగా రగులుతున్న అక్కడి వైషమ్యాల్ని నిర్వహనం. మతం, ప్రాంతం, తెగ, భాషలనేవే ప్రజల అర్థిత్వాలే. కాదనలేం. ఇవి కొనసాగాలని కోర్కోటూన్న తప్పువటలేం! అస్తిత్వాలు రక్కణ పోరాటాల్లో సందర్భాన్ని బట్టి ఏదో ఒక పటం మైపస్ న్యాయమూ ఉండోచ్చు దాన్ని కాదనలేం. ఆ సహీతుకపను విస్మరించలేం. కానీ విశాల ఆధునిక దృష్టికాన్ని విస్కరించి అస్తిత్వాలనే పట్టుకుని వేలాడితే రాజకీయాలూ సంకుచితమవుటాయి. అస్తిత్వ అనుకూల వాదనల్లో ద్వేషంపాట్లు పెరగటమా అందుకే జరుగుతోంది. ప్రజాస్వామికి ప్రవర్తన పడిపోవటమూ కనిపీస్తోంది. మణిపూర్లో మాడు ప్రధాన జన సమూహాలైన మెయిలీలు, కుకీలు, నాగాలు సంకుచిత అస్తిత్వ రాజకీయాలాటి అధారపది సంఘర్థించినప్పుడులు హింస పెల్చిగాడి. ఎదో ఒక సమూహానికి అపరిమిత అధికారం తోడైతే పరిస్థితి మరింత విషమిస్తుంది. మెయిలీల మణిపూర్లో అధిక సంభ్యాకులు. జనాభాలో 53 శాతం వారే. వారు అనుసరించేది వైషప హిందూమతం. సారంగతమైన మైదాన భూమిలాటై వారిదే అధివృత్తం. వ్యాపారాలు, పరిశ్రమలు, సేవలు, ఉద్యోగాలు, భవన నిర్మాణం, ప్రసారానాధనాలు... ఇవీ అవీ అని కాదు... ఆధునిక అర్కి వ్యవస్థకు సంబంధించిన అన్న రంగాలోనూ మెయిలీలే వైచేసే. రాజకీయాల్లో వారికి తిరుగులేదు. రాజకీయ పదవుల్లో కుకీలు, నాగాలు వారి దరిద్రావులకు రాలేరు. దేవంలో ఏదో ఒక రాష్ట్రంలో 50 శాఖానికి ప్రోగ్రాములు ఉని కులం వారు ఉండి.. ఆధికరంగంపై అధివృత్తాన్ని నెలకొల్పుకుని, మతపరంగా సంఘర్థిత శక్తిగా న్యాయపరిస్థితిని నిరంతరం సాంస్కృతికంగా తమని తాము ఉన్నతులుగా భావించుకుంటా, రాజకీయ బిలం చేశిరకుండా పాపలు కదులుతుంటే ఎటువంటి పరిస్థితి తట్టుతుంది! దాన్ని మనం కలలో కూడా తటోయించలేం! కులవ్యవస్థ ఎంతగా తిథ్యుకున్నా ఏ రాష్ట్రంలోనూ, ఏ ప్రాంతంలోనూ ఒక కులానికి 50 శాతం సంభ్యా బలాన్ని అది కల్పించలేదు. 20 శాతం ఓట్లున్న కులాలు ఒక బాలి రెండుంటే గప్పు ఒకవేళ ఉన్నా వాటి బిలం ఒకబోట గాక అక్కడక్కు చెల్లాడెదురు ఉంటుంది. ఏ కులానికి సంభ్యాపరమైన అధివృత్తాన్ని ఇప్పుడిని ఈ వ్యవస్థ మన ప్రజాస్వామ్యానికి పట్టుకొమ్మగా కండరు పాశ్చాత్య మేధావులు భావించారు. ఏ రకంగా చూసినా ఒక కులానికి 20 శాతం అధివృత్తం ఎక్కుడు ఉన్నట్లు కనిపించడు. కానీ కుకీలు, నాగాలు మాత్రం మణిపూర్లో 50 శాతం ప్రోగ్రామాల్లో అధివృత్తాన్ని భావిస్తున్నారు. అంతటి అధివృత్తం ఉన్న వాటు నియమం ప్రదర్శిస్తూ విఫేక ద్రుటీతో అభివృద్ధి ఘలాలు సమాజంలో జతర పరాలకు కొంతైనా చేరే విప్పాటును చేసే పరిస్థితి వేరీలు ఉంటండి. మణిపూర్లో అది జరుగుతోందిని చెపులేం. లంచెన వర్గాలు అధివృత్త ప్రదర్శనలు చేసినా చేయకపోయాలు... మితిమిరిన అనుమానమలు వైషప్పు భావనలను పెంచుతాయి. పట్టబద్ధ పట్టుల్లోనే పైకి వ్యాఘరు పరిస్థితి ఉన్న వాటు బాటులలో ప్రముఖ సమయం బాటులలో అధివృత్తాన్ని భావిస్తున్నారు.

అంతటి అధివృత్తం ఉన్న వాటు నియమం ప్రదర్శిస్తూ విఫేక ద్రుటీతో అభివృద్ధి ఘలాలు సమాజంలో జతర పరాలకు కొంతైనా చేరే విప్పాటును చేసే పరిస్థితి వేరీలు ఉంటండి. మణిపూర్లో అది జరుగుతోందిని చెపులేం. లంచెన వర్గాలు అధివృత్త ప్రదర్శనలు చేసినా చేయకపోయాలు... మితిమిరిన అనుమానమలు వైషప్పు భావనలను పెంచుతాయి. పట్టబద్ధ పట్టుల్లోనే పైకి వ్యాఘరు పరిస్థితి ఉన్న వాటు బాటులలో ప్రముఖ సమయం బాటులలో అధివృత్తాన్ని భావిస్తున్నారు.

అంతటి అధివృత్తం ఉన్న వాటు నియమం ప్రదర్శిస్తూ విఫేక ద్రుటీతో అభివృద్ధి ఘలాలు సమాజంలో జతర పరాలకు కొంతైనా చేరే విప్పాటును చేసే పరిస్థితి వేరీలు ఉంటండి. మణిపూర్లో అది జరుగుతోందిని చెపులేం. లంచెన వర్గాలు అధివృత్త ప్రదర్శనలు చేసినా చేయకపోయాలు... మితిమిరిన అనుమానమలు వైషప్పు భావనలను పెంచుతాయి. పట్టబద్ధ పట్టుల్లోనే పైకి వ్యాఘరు పరిస్థితి ఉన్న వాటు బాటులలో ప్రముఖ సమయం బాటులలో అధివృత్తాన్ని భావిస్తున్నారు.

అంతటి అధివృత్తం ఉన్న వాటు నియమం ప్రదర్శిస్తూ విఫేక ద్రుటీతో అభివృద్ధి ఘలాలు సమాజంలో జతర పరాలకు కొంతైనా చేరే విప్పాటును చేసే పరిస్థితి వేరీలు ఉంటండి. మణిపూర్లో అది జరుగుతోందిని చెపులేం. లంచెన వర్గాలు అధివృత్త ప్రదర్శనలు చేసినా చేయకపోయాలు... మితిమిరిన అనుమానమలు వైషప్పు భావనలను పెంచుతాయి. పట్టబద్ధ పట్టుల్లోనే పైకి వ్యాఘరు పరిస్థితి ఉన్న వాటు బాటులలో ప్రముఖ సమయం బాటులలో అధివృత్తాన్ని భావిస్తున్నారు.

అంతటి అధివృత్తం ఉన్న వాటు నియమం ప్రదర్శిస్తూ విఫేక ద్రుటీతో అభివృద్ధి ఘలాలు సమాజంలో జతర పరాలకు కొంతైనా చేరే విప్పాటును చేసే పరిస్థితి వేరీలు ఉంటండి. మణిపూర్లో అది జరుగుతోందిని చెపులేం. లంచెన వర్గాలు అధివృత్త ప్రదర్శనలు చేసినా చేయకపోయాలు... మితిమిరిన అనుమానమలు వైషప్పు భావనలను పెంచుతాయి. పట్టబద్ధ పట్టుల్లోనే పైకి వ్యాఘరు పరిస్థితి ఉన్న వాటు బాటులలో ప్రముఖ సమయం బాటులలో అధివృత్తాన్ని భావిస్తున్నారు.

అంతటి అధివృత్తం ఉన్న వాటు నియమం ప్రదర్శిస్తూ విఫేక ద్రుటీతో అభివృద్ధి ఘలాలు సమాజంలో జతర పరాలకు కొంతైనా చేరే విప్పాటును చేసే పరిస్థితి వేరీలు ఉంటండి. మణిపూర్లో అది జరుగుతోందిని చెపులేం. లంచెన వర్గాలు అధివృత్త ప్రదర్శనలు చేసినా చేయకపోయాలు... మితిమిరిన అనుమానమలు వైషప్పు భావనలను పెంచుతాయి. పట్టబద్ధ పట్టుల్లోనే పైకి వ్యాఘరు పరిస్థితి ఉన్న వాటు బాటులలో ప్రముఖ సమయం బాటులలో అధివృత్తాన్ని భావిస్తున్నారు.

అంతటి అధివృత్తం ఉన్న వాటు నియమం ప్రదర్శిస్తూ విఫేక ద్రుటీతో అభివృద్ధి ఘలాలు సమాజంలో జతర పరాలకు కొంతైనా చేరే విప్పాటును చేసే పరిస్థితి వేరీలు ఉంటండి. మణిపూర్లో అది జరుగుతోందిని చెపులేం. లంచెన వర్గాలు అధివృత్త ప్రదర్శనలు చేసినా చేయకపోయాలు... మితిమిరిన అనుమానమలు వైషప్పు భావనలను పెంచుతాయి. పట్టబద్ధ పట్టుల్లోనే పైకి వ్యాఘరు పరిస్థితి ఉన్న వాటు బాటులలో ప్రముఖ సమయం బాటుల

